

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 1TdoV/3/2022
Identifikačné číslo spisu: 9505100064
Dátum vydania rozhodnutia: 25.04.2023
Meno a priezvisko: JUDr. Martin Bargel
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2023:9505100064.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu JUDr. Martina Bargela a sudcov JUDr. Františka Moznera, JUDr. Petra Paludu, JUDr. Dany Wänkeovej a JUDr. Patrika Príbelského, PhD. na neverejnom zasadnutí 25. apríla 2023 s verejným vyhlásením rozsudku 26. apríla 2023 v Bratislave, v trestnej veci obvineného JUDr. I. Č. a spol., pre trestný čin nepriamej korupcie spolupáchatelstvom podľa § 9 ods. 2 k § 162 ods. 2 Trestného zákona účinného do 31. decembra 2005, o dovolaní obvineného JUDr. U. A. proti rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp. zn. 5To/8/2018, z 24. januára 2019 takto

rozhodol:

Podľa § 386 ods. 1 Trestného poriadku z dôvodu uvedeného v § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku bol rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp. zn. 5To/8/2018, z 24. januára 2019 a v konaní, ktoré mu predchádzalo

porušený zákon

v ustanoveniach § 88b ods. 1, § 89 ods. 2, § 97, § 101 ods. 2, § 209 a § 212 Trestného poriadku účinného do 31. decembra 2005

v neprospech obvineného JUDr. U. A..

Podľa § 386 ods. 2 Trestného poriadku výhradne vo vzťahu k obvinenému JUDr. U. A. zrušuje rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp. zn. 5To/8/2018, z 24. januára 2019, jemu predchádzajúci rozsudok Špecializovaného trestného súdu, sp. zn. PK-1Tš/21/2005, z 29. novembra 2017 ako aj všetky ďalšie rozhodnutia na zrušené rozhodnutia obsahovo nadväzujúce, ak vzhľadom na zmenu, ku ktorej došlo zrušením, stratili podklad.

Podľa § 388 ods. 1 Trestného poriadku prikazuje Špecializovanému trestnému súdu, aby vec v potrebnom rozsahu znovu prerokoval a rozhodol.

Odôvodnenie

Rozsudkom Špecializovaného trestného súdu, sp. zn. PK-1Tš/21/2005, z 29. novembra 2017 bol dovolateľ (ako aj iní dvaja obvinení, ktorí v tejto veci nepodali dovolanie, a preto im v ďalšej časti tohto odôvodnenia nebude venovaná bližšia pozornosť) uznaný za vinného zo spáchania trestného činu nepriamej korupcie vo forme spolupáchateľstva podľa § 9 ods. 2 k § 162 ods. 2 Trestného zákona účinného do 31. decembra 2005 (ďalej len „Trestný zákon“) na skutkovom základe, že

v presne nezistenej dobe v priebehu mesiacov september 2002 až november 2002 v Košiciach po predchádzajúcej dohode požiadali Ing. O.V. O. ako štatutárneho zástupcu firmy G. Z. B., a.s. A. XX, G., IČO: XX XXX XXX, o poskytnutie úplatku v sume 18 000 000 Sk (594 490,54 eur) pre doposiaľ nestotožnené osoby za to, že mali byť príslušnými orgánmi v Bratislave schválené žiadosti Mestskej časti Košice - Dargovských hrdinov a Mestskej časti Košice - Barca o pridelenie finančných prostriedkov zo Štátneho fondu rozvoja bývania a Ministerstva výstavby a regionálneho rozvoja SR v sume cca 181 000 000 Sk (6 008 099,32 eur) na výstavbu obecných nájomných bytov, ktorých generálnym dodávateľom sa stala firma G. Z. B., a.s., na základe čoho v presne nezistenom čase od 26. novembra 2002 do 29. novembra 2002 v Košiciach na ulici O. XX v byte obývanom S. G. odovzdal Ing. O. O. JUDr. I. Č., JUDr. U. A. a S. G. sumu spolu 9 000 000 Sk (298 745,27 eur), čo predstavovalo sumu zodpovedajúcu jednej polovici z požadovaného úplatku, ktorí túto sumu 9 000 000 Sk (298 745,27 eur) odovzdali v presne nezistenom čase na nezistenom mieste v Bratislave doposiaľ nezisteným osobám, ktoré mali zariadiť, aby uvedené žiadosti mestských častí boli schválené,

následne v presne nezistenom čase v priebehu mesiacov november 2002 až december 2002 v Košiciach na ulici A. XX v kancelárii firmy G. Z. B., a.s. po predchádzajúcej dohode žiadali od Ing. O. O. druhú polovicu úplatku, t. j. sumu 9 000 000 Sk (298 745,27 eur), čo tento odmietol, pričom JUDr. I. Č. a JUDr. U. A. opätovne dňa 6. februára 2004 v presne nezistenom čase v Košiciach na ulici A. XX v kancelárii firmy G. Z. B., a.s. po predchádzajúcej dohode za tým istým účelom požiadali od Ing. O. O. zabezpečiť ako úplatok sumu aspoň 1 000 000 Sk (33 193,92 eur), ktorú mali následne odovzdať v Bratislave doposiaľ nezisteným osobám, pričom dňa 10. marca 2004 v čase okolo 17.00 hod. po predchádzajúcej dohode sa dostavili do kancelárie firmy G. Z. B., a.s. v Košiciach na ulici A. XX, kde tento úplatok v sume 1 000 000 Sk (33 193,92 eur) JUDr. I. Č. a JUDr. U. A. od Ing. O. O. prevzali.

Špecializovaný trestný súd mu za to uložil podľa § 53 ods. 3 Trestného zákona peňažný trest vo výmere 2 000 eur, pričom podľa § 54 ods. 3 Trestného zákona mu pre prípad, že by výkon tohto trestu mohol byť úmyselne zmarený, ustanovil náhradný trest odňatia slobody vo výmere 4 mesiace.

Najvyšší súd rozsudkom, sp. zn. 5To/8/2018, z 24. januára 2019 na podklade odvolania prokurátora podľa § 258 ods. 1 písm. d), e), ods. 2 Trestného poriadku účinného do 31. decembra 2005 (ďalej len „starý Trestný poriadok“) zrušil rozsudok Špecializovaného trestného súdu, sp. zn. PK-1Tš/21/2005, z 29. novembra 2017 v časti výroku o treste a podľa § 259 ods. 3 starého Trestného poriadku obvinenému podľa § 162 ods. 2 Trestného zákona uložil trest odňatia slobody vo výmere 8 mesiacov, výkon ktorého podľa § 58 ods. 1 písm. a), § 59 ods. 1 Trestného zákona podmienene odložil a určil skúšobnú dobu na 12 mesiacov. Okrem toho mu podľa § 53 ods. 1 Trestného zákona uložil aj peňažný trest vo výmere 10 000 eur, pričom podľa § 54 ods. 3 Trestného zákona mu pre prípad, že by výkon tohto trestu mohol byť úmyselne zmarený, ustanovil náhradný trest odňatia slobody vo výmere 6 mesiacov. Ďalším výrokom najvyšší súd podľa § 256 starého Trestného poriadku zamietol odvolanie obvineného JUDr. U. A. ako nedôvodné.

Obvinený JUDr. U. A. v dovolaní proti rozsudku najvyššieho súdu uplatnil dôvody uvedené v § 371 ods. 1 písm. a) až c), e), g) a i) Trestného poriadku.

Namietol, že prvostupňový súd ho bez existencie priamych a zákonných dôkazov odsúdil po 14 rokoch trestného stíhania a že jemu uložený trest odvolací súd neúmerne, v rozpore so zákonom a judikatúrou sprísnil po 15 rokoch. Napadnutý rozsudok nekriticky preberá verziu orgánov činných v trestnom konaní o priebehu skutkového deja, pričom vôbec neprípúšťa úvahy obvinených o existencii obchodno-právneho a záväzkového vzťahu. Napadnutý rozsudok jednak zahmlieva rozhodujúce skutočnosti a zároveň ignoruje dôkazy v prospech obvinených - napr. dobové účtové doklady, ktoré odvolací súd

považoval za účelové. Inkriminovaný skutok sa inými slovami nestal a ten, ktorý sa odohral, nie je trestný. K skutkovým záverom súdy dospeli na základe nezákonných dôkazov, výpoveďou nezákonného agenta, legalizáciou nezákonne zabezpečených dôkazov a posúdením príkazov na zásah do osobnej integrity nie k času, kedy boli vydané. V súvislosti so zamietavým výrokom odvolacieho súdu poukázal, že tento bol vyhlásený až po odôvodnení rozhodnutia predsedom senátu a vyhlásení verejného zasadnutia za skončené. Prokurátor a zapisovateľka tak boli vyhľadani a zavolaní do pojednávacej miestnosti za účelom vyhlásenia predmetného výroku až po pár minútach, čo ju spoločne s verejnosťou opustili.

Uviedol, že dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku zakladá skutočnosť, že vo veci rozhodoval Špeciálny súd, resp. Špecializovaný trestný súd. Odhliadnuc, že skutok sa nestal a nie je trestným činom, v prípade kvalifikácie skutku podľa § 162 Trestného zákona (namiesto kvalifikácie skutku podľa § 160a Trestného zákona použitej v obžalobe) totiž táto vec s poukazom na § 15a ods. 2 starého Trestného poriadku patrí do právomoci iného súdu než Špecializovaného trestného súdu. Nakoľko uvedená zmena v právnej kvalifikácii sa netýkala len miestnej, ale aj vecnej príslušnosti a hoci Špecializovaný trestný súd je súdom prvého stupňa, nie však rovnakého druhu s okresným a krajským súdom, potom túto vec mal v zmysle § 222 ods. 1 starého Trestného poriadku postúpiť príslušnému súdu. Z dôvodu nedostatku právomoci a pôsobnosti nemal v čase začatia tejto trestnej veci (od 11. marca 2004 do 1. mája 2004) vykonávať úkony ani prokurátor Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky. Úrad špeciálneho prokurátora sa totiž v tom čase iba kreoval, pričom špeciálny prokurátor mal byť ustanovený do funkcie až 1. mája 2004. Aj samotný úrad špeciálneho prokurátora pritom nadobudol pôsobnosť až novelizáciou zákona č. 153/2001 Z. z. o prokuratúre s účinnosťou od 1. mája 2004. Generálny prokurátor napriek tomu 10. februára 2004 podľa § 51 naposledy uvedeného zákona určil, aby v tejto trestnej veci dozor nad zachovávaním zákonnosti vykonával prokurátor úradu špeciálneho prokurátora; neurčil ho teda menovite, ale podľa funkčného zaradenia. Takýto úrad ani prokurátor však v danom čase de iure neexistovali. Aj keď generálny prokurátor disponoval právomocou určiť príslušnosť hociktorému prokurátorovi, mohol tak urobiť iba v rámci existujúcej sústavy prokuratúry. Za týchto okolností všetky úkony vykonané prokurátorom úradu špeciálnej prokuratúry do jeho vymenovania do funkcie treba považovať za protizákonné, a preto aj neúčinné. K porušeniu zákona podľa dovolateľa došlo aj pri prehliadke jeho advokátskej kancelárie, ktorá sa vykonala bez účasti odborníka - člena Slovenskej advokátskej komory. Odňatím advokátovho softvéru zároveň orgány činné v trestnom konaní nerešpektovali zákonom uloženú povinnosť mlčanlivosti advokáta vo vzťahu k jeho klientom. Zákon bol rovnako porušený aj v prípade domovej prehliadky na O. ulici XX v G., keďže na tento zásah nebol vydaný príkaz sudcu. Procesný postup nebol dodržaný ani v tom, že hoci Ing. O. O. podal trestné oznámenie ústne do zápisnice 6. februára 2004, ktoré následne doplnil 7., 9. a 12. februára 2004, tak uznesenie o začatí trestného stíhania bolo vydané už 7. februára 2004, a teda ešte pred doplnením trestného oznámenia.

V súvislosti s dovolacím dôvodom § 371 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku obvinený v podstate odkázal na text svojho odvolania, v rámci ktorého namietal nezákonné zloženie, resp. zmenu v zložení senátu Špecializovaného trestného súdu, ktorý v tejto veci vydal rozsudok z 29. novembra 2017; toto pochybenie má spočívať v nahradení sudcu JUDr. Vladimíra Peteju sudcom JUDr. Emilom Klemaničom bez opory v rozvrhu práce.

K zásadnému porušeniu práva na obhajobu v zmysle dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku malo dôjsť už samotným prejednaním obžaloby, ktorá vzhľadom na jej neurčitosť, nejednoznačnosť a absenciu podstatných náležitostí vrátane uvedenia relevantných dôkazov, pripúšťala alternatívne skutky, resp. rôzne špekulácie, čo malo za následok podstatné sťaženie obhajoby. Samotný skutok nie je časopriestorovo zasadený a nie je opretý o dôkazy, z ktorých by vyplývalo, kto peniaze žiadal a či vôbec, kto ich prevzal, na aký účel a pre koho konkrétne. Zároveň, ak súd sám upozorní na možné zmeny právnej kvalifikácie skutku, aj takúto aktivitu možno v istých prípadoch považovať za pomoc prokurátorovi, nakoľko súd mu tým naznačí, pri akom trestnom čine by výrok o vine prichádzal do úvahy; v tejto veci k tomu došlo uznesením odvolacieho súdu zo 4. apríla 2012.

Dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. e) Trestného poriadku napĺňa konanie a rozhodovanie sudcu JUDr. Petra Szaba v štádiu odvolacieho konania. Menovaný sudca mal byť vylúčený z vykonávania

úkonov trestného konania v tejto veci po podaní obžaloby, nakoľko v prípravnom konaní (vtedy) ako sudca Krajského súdu v Bratislave rozhodoval o väzbe dovolateľa a ostatných obvinených, vydával príkazy na priestorové odposluchy, odpočúvania a záznam telekomunikačnej činnosti ako aj na sledovanie osôb, ktoré boli predmetom námietok obhajoby z dôvodu ich nezákonnosti - chýbajúceho odôvodnenia a základných náležitostí rozhodnutia. Väzobným rozhodovaním, na ktorom sa podieľal sudca JUDr. Peter Szabo (uznesením Krajského súdu v Bratislave, sp. zn. 8Tpo/123/04, z 18. augusta 2004), pritom boli porušené práva dovolateľa a iných v súvislosti s nedoručením sťažnosti prokurátora a nekonaním o väzbe v požadovanej rýchlosti, čo konštatoval Ústavný súd Slovenskej republiky nálezom, sp. zn. I. ÚS 220/04, z 2. marca 2005. S ohľadom na jednostranné hodnotenie dôkazov, suplovanie úlohy prokurátora a obsah dovolaní napadnutého rozsudku i skoršieho rozsudku najvyššieho súdu, sp. zn. 5To/9/2011, zo 4. apríla 2012, ktorým boli ignorované obhajobné tvrdenia, možno dospieť k pochybnosti o zaujatosti celého senátu odvolacieho súdu.

Existenciu dovolacieho dôvodu uvedeného v § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku obvinený odôvodnil tým, že napadnuté rozhodnutie je založené na viacerých nezákonne zabezpečených dôkazoch; konkrétne ide o odpočúvanie a zaznamenávanie telekomunikačnej prevádzky, priestorové odposluchy, použitie „agenta“ Ing. O. O. a za jeho účasti a asistencie polície vyhotovené obrazovo-zvukové nahrávky. V tejto súvislosti tiež namietol, že súdy pri hodnotení dôkazov nepostupovali dôsledne, pretože prihliadali iba na okolnosti svedčiace v neprospech obvinených. Uviedol, že všetky príkazy vydané Krajským súdom v Bratislave v roku 2004 boli vydané pred začatím trestného stíhania a vznesením obvinenia, pričom v nich absentuje riadne odôvodnenie. Z jednotlivých príkazov (Ntt-D-270/2004, Ntt-D-322/2004, Ntt-D-268-2004, Ntt-D-321/2004, Ntt-D-201-2004, Ntt-D-203/2004, Ntt-D-204/2004, Ntt-D-206/2004, Ntt-D-272/2004, Ntt-D-273/2004, Ntt-D-323/2004, Ntt-D-324/2004) nevyplýva legalita, legitimita ani proporcionalita zásahu štátu do súkromia obvinených. Podotkol, že v spise sa nachádzajú dve skupiny priestorových odposluchov. Prvú skupinu tvoria priestorové nahrávky údajne vyhotovené svedkom Ing. O. O. a druhú telefonické záznamy a priestorové odposluchy vyhotovené políciou na základe príkazu alebo súhlasu sudcu. S poukazom na ustanovenie § 2 ods. 7 zákona č. 166/2003 Z. z. o ochrane pred odpočúvaním uviedol, že súhlas sudcu na vyhotovenie alebo použitie prvej skupiny odposluchov nebol a ani nemohol byť vydaný. Už tým sa podľa neho prejavil zásah polície do skutkového deja - nešlo tu teda len o tzv. skrytú reakciu polície. Bol to práve svedok Ing. O. O., kto určoval miesto stretnutia s obvinenými (stretnutia 6., 8. a 21. februára 2004, ale aj určenie miesta stretnutia 13. februára 2004 prv v kancelárii spoločnosti G.-Z. B. a.s. a neskôr v reštaurácii W. V.; miesta a čas svojich stretnutí s obvineným JUDr. I. Č.X. 23. februára, 3. a 5. marca 2004 v kancelárii naposledy označenej spoločnosti určoval tiež Ing. O. O.). Ten rovnako určil, ale aj zmenil termín z 8. na 10. marca 2004 a z 11.00 hod. na 17.00 hod. v kancelárii spoločnosti G. Z. B. a.s. Príkazy na priestorové obrazovo-zvukové nahrávky boli vydané práve na toto miesto. Častú zmenu termínu odôvodňuje fakt, že Ing. O. O. musel svoju prácu organizovať podľa inštrukcií polície tak, aby sa zamestnanci na pracovisku v čase stretnutia nenachádzali. Čo sa týka druhej skupiny odposluchov, vyhotovených na základe súhlasu sudcu, pri nich v súlade s § 88e ods. 7 a § 88 ods. 5 starého Trestného poriadku chýba doslovný písomný záznam. V príkazoch na priestorové odposluchy chýba riadne odôvodnenie - uvádza sa v nich len toľko, že: „zo žiadostí vyplýva, že zabezpečenie nevyhnutných dôkazov by bolo iným spôsobom nemožné“. V príkazoch súčasne nie sú identifikované dôkazy, ktorý by odôvodnili oprávnenosť zásahu do ich súkromia. Neboli v nich ani určené osoby, ktorých sa priestorové odposluchy mali týkať, ale iba kancelárske priestory spoločnosti G. Z. B. a.s.; takto bolo možné dopočúvať hocikoho v každej kancelárii tejto spoločnosti. To platí aj o príkazoch na sledovanie osôb. Podľa obvineného je pozoruhodné, že aj tieto audiovizuálne záznamy boli vyhotovené za aktívnej účasti svedka Ing. O. O., osoby spolupracujúcej s políciou. Menovaný v konaní vystupoval ako kvázi agent, pretože vykonával všetky úlohy agenta, hoci bez príkazu na jeho použitie. V tejto súvislosti obvinený zdôraznil, že aj podľa judikatúry, ak páchatel oznámi páchanie trestného činu v štádiu prípravy alebo pokusu polícii a nebol použitý ako agent na základe príkazu, potom nemôže predstierať pokračovanie v páchaní trestného činu na účel usvedčenia ďalšieho páchatela. Pritom niet pochyb, že jeho úlohou bolo vyprovokovanie trestnej činnosti. Dôkaz získaný výpoveďou tohto kvázi agenta ako aj zvukové nahrávky riadené políciou za jeho aktívnej účasti preto možno považovať za nezákonné. U tejto osoby ide navyše o kajúcnika, ktorý bol vystavený riziku psychického násillia a finančnej tiesne; jeho

počínanie nebolo dobrovoľné, keďže mu hrozilo trestné stíhanie. Telefonické hovory ako aj osobné stretnutia, miesto stretnutia a čas vrátane stretnutia, na ktorom boli odovzdané peniaze, neinicioval kvázi agent, ale polícia, čo potvrdzuje aj umiestnenie odpočúvacích zariadení. Vina obvinených bola postavená na dvoch navzájom prepojených dôkazoch, a to: (i) výpovedi svedka - agenta nepolicajta Ing. O. O. a (ii) obrazovo-zvukových záznamoch zabezpečených týmto svedkom, resp. za jeho súčinnosti; táto osoba bola jednak odsúdená zo súvisiaceho skutku a jednak vystupuje v dvojčinnom postavení ako: (a) svedok, agent a nepolicajt usmerňovaný políciou pri iniciovaní trestného činu obvinených a (b) následný nositeľ dôkazu o obsahu skutkového deja vo forme jeho výpovede ako svedka a vo forme nahrávania priebehu skutkového deja obrazovo-zvukovým záznamom, prehratie obsahu ktorého je súběžne dôkazom preukazujúcim komunikáciu medzi svedkom a obvinenými.

V súvislosti s dovolacím dôvodom podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku uviedol, že aj za pomoci nezákonne získaných dôkazov spleť nepriamych dôkazov nevytvárala takú dôkaznú situáciu, ktorá by za riadnych okolností mohla viesť k odsúdeniu obvinených. Skutok pritom musí byť jednoznačne preukázaný. Vo svetle dôkazov vyvstáva otázka, či k skutku alebo trestnému činu nepriamej korupcie podľa § 162 ods. 2 Trestného zákona vôbec došlo, keďže nikto z obvinených okrem starostov nerokoval s kvalifikovanou osobou, ktorá mohla ovplyvniť rozhodnutie o poskytnutí podpory - o opaku neexistuje žiadny dôkaz. Aj pre laika je zrejma rozpornosť skutkovej vety a nemožnosť spáchania takto opísaného skutku. Ani znásilnením práva o spoločnej predchádzajúcej dohode a požiadaní peňazí - nielo úplatku, neexistuje žiadny dôkaz o tom, že by niekomu odovzdali úplatok. Ani dodatočné tvrdenia Ing. O. O. pod taktovkou polície tomu nenasvedčujú. Nie je dôkaz ani o tom, že by obvinení žiadali a sľúbili úplatok niekomu, resp. že by označili niekoho, na koho budú svojim vplyvom pôsobiť (teda na výkon právomoci kvalifikovanej osoby). Zadovážený nebol ani taký dôkaz, ktorý by ich usvedčoval z toho, že by úplatok prijali alebo poskytli. Súdy presvedčivo neuviedli, kto a kedy úplatok sľúbil, kto a kedy ho prevzal a komu ho poskytli. Všetko podstatné teda ostalo v polohe tvrdenia, ktoré bez všetkých pochybností nebolo preukázané. Skutok pritom preukázaný ani nemôže byť, keďže sa nestal. Odvolaciemu súdu vytkol, že rozhodujúce skutočnosti dôvodí iba z niektorých rozporných slovných prejavov a gestikulácií z obdobia, kedy JUDr. I. Č.X. bol splnomocnencom veriteľa a Ing. O. O. bol predsedom predstavenstva - dlžníka a agentom z radov nepolicajtov bez kontroly zákonnosti. Z toho je zrejme, že ich prejavy nemohli byť prirodzené, nakoľko boli výsledkom umelo vytvoreného deja. Jeden sa chcel za každú cenu dostať k svojim peniazom a druhý ako kvázi agent konal pod vedením polície v snahe usvedčiť niekoho z inak nepreukázanej korupcie objektívnymi dôkazmi. Odvolacím súdom vytrhnuté časti viet z prepisov nepreukazujú bez všetkých pochybností, kto žiadal a čo žiadal (že išlo o úplatok), pre koho žiadal a či vôbec prevzal niečo a kedy, teda čo údajne žiadal aj prevzal a predovšetkým, že kto bol kvalifikovanou osobou a kto konkrétne na túto osobu vplýval, aby zneužitím svojho postavenia uprednostnila žiadateľov o dotáciu. Obvinený poukázal a analyzoval priestorové odposluchy z 23. februára, 3., 5. a 10. marca 2004, z ktorých zaznamenaných prejavov iba po zvláštnom a vyložene jednostrannom hodnotení je možné prijať záver o nepriamej korupcii. Pri komplexnom hodnotení týchto prepisov, s ohľadom na postavenia veriteľov voči dlžníkovi (ktorý vykonával dvojčinnú úlohu), z prejavov dovolateľa či obvineného JUDr. I. Č. nevyplýva žiadna aktivita, ktorá by čo i len raz a vážne smerovala k žiadaniu úplatku okrem cieľenej provokácie Ing. O. O., ktorý bol aktívny a sľuboval, čo mohol. Odvolací súd však aj mlčanie obvinených a ich zdržanlivosť voči zjavnej provokácii vyhodnotil v ich neprospech. Aj s ohľadom na rozporné výpovede svedka Ing. O. O. vyplýva, že zo strany obvinených išlo o bežné obchodné rokovanie pri snahe tohto svedka navodiť situáciu, aby rozhovor vyznieval, akoby išlo o úplatok. Nesúhlasí s názorom súdu, že vo výpovediach svedka Ing. O. O. išlo len o nepodstatné a drobné odchýlky. V porovnaní s obsahom jednotlivých zápisníc z prípravného konania a hlavného pojednávania sú nepresne interpretované aj ním uvádzané skutočnosti týkajúce sa údajného stretnutia v reštaurácii Parlamentka. Z výpovede svedka U. N. v tomto smere vyplýva opak konštatovania prokurátora, teda že v zložení G., Č. a A. bol v Bratislave, no nebol v zložení, ako uviedol svedok Ing. O. O., v reštaurácii A.. Za preukázanú a súdmi prehliadanú považuje existenciu dlhu spoločnosti G.-Z. B. a.s. voči obvineným v prvom a druhom rade; podpisom zmluvy z 13. októbra 2003 Ing. O. O. ako fyzická osoba pristúpil k záväzku tejto spoločnosti. Pri riadnom vyhodnotení dôkazov by súdy nemohli dôjsť k záveru, že týmto spôsobom sa pokúšali zakryť prevzatie úplatku. Odmietol, že by dotknuté účtovné doklady boli antedatované. Rozsudok neobsahuje opis účasti

obvinených na skutku, pričom bez posúdenia ich postavenia a konkrétneho konania nemôže ísť o trestný čin. Odvolací súd napriek absencii podstatných skutočností bol schopný dospieť k záveru, že skutok sa stal a že zaň zodpovedá aj dovolateľ. Odôvodnenie rozhodnutia okrem ním spísaných právnych úkonov a vyhotovených účtovných dokladov pritom konkrétne neuvádza jeho podiel na skutku. Skutok tak ostal len v rovine špekulácií. Uviedol, že z roku 2002 neexistuje dôkaz, ktorý by preukazoval inkriminovaný skutok a poukázal na prezumpciu nevinu a zásadu v pochybnostiach v prospech. Namietol tiež, že prvostupňový súd pri posudzovaní vierohodnosti svedka Ing. O. O. neprihliadol na skutočnosti vyplývajúce zo spisu vedeného na Špecializovanom trestnom súde pod sp. zn. BB-3T/28/2007. Formulácii skutku vytkol, že v ňom nie je konkretizované, či vplyvom bolo pôsobené na zodpovedného pracovníka Ministerstva výstavby a regionálneho rozvoja Slovenskej republiky alebo Štátneho fondu rozvoja bývania. Aj v odôvodnení to ostalo v polohe úvah a dohadov; odôvodnenie obsahuje konštatovania, ktoré sú v rozpore s dôkazmi alebo sú skreslením faktov. Dôkazy svedčia v prospech obvinených, pričom prvostupňový súd ich vyhodnotil vo svojom oslobodzujúcom rozsudku. V napadnutom rozsudku tieto dôkazy súd prvého stupňa už ani nespomína, niektoré vykladá opačne a hmlisto. Obchodnoprávne zmluvy, ktoré boli vyhotovené za účelom právnej prevencie, hodnotí v rozpore s relevantnými ustanoveniami, nevykladá ich podľa svojho účelu a vôle strán, ale ako špekulatívne až podvodné. V neprospech obvinených a v rozpore so skutočnosťou hodnotí aj zmluvu o obstaraní záležitostí zo 16. júna 2001. S poukazom na zákonné vymedzenie trestného činu nepriamej korupcie podľa § 162 Trestného zákona uviedol, že v tejto veci nedošlo k dosledovaniu či obvinení, resp. niektorý z nich prevzal peniaze a či išlo o peniaze pre iných. Pre naplnenie skutkovej podstaty stíhaného trestného činu zároveň nestačí preukázanie prevzatia peňazí veriteľom, žiadanie alebo sľúbenie si peňazí - musí byť dokázané, že ide o úplatok a sľub, že páchatel' bude svojím vplyvom pôsobiť na výkon právomoci osôb uvedených v § 160, § 160a, § 160b a § 160c Trestného zákona alebo, že tak už urobil alebo pre inú osobu úplatok poskytol, ponúkol alebo sľúbil. Samotné prevzatie peňazí, ak k nemu dôjde, nemusí byť trestným činom, ibaže ak sa nepreukáže v účtovníctve a daňovom priznaní prijímateľa. V tejto veci prevzatie peňazí ani odovzdanie peňazí (nieto úplatku) niekomu inému nebolo ani nemohlo byť preukázané. Skutkový dej vymedzený súdom sa nestal. Výsledok provokácie trestne stíhaným dlžníkom obvinených ako veriteľov neodráža prirodzený skutkový dej, keďže dlžník sa silou mocou snažil vytvoriť situáciu o korupcii a veritelia sa snažili aj podstúpením rizika dostať k svojim peniazom. Napriek nespochybniteľnému zmluvnému vzťahu a množstvu dôkazov však súdy neuvažovali nad verziou o obchodnom vzťahu. Vzhľadom na schválenie žiadostí mestských častí a ukončený zmluvný vzťah obvinených so spoločnosťou G. Z. B. a.s., naplnením predmetu zmluvy vo veci obstarania záležitostí v prospech spoločnosti a po nepravidelnom a čiastočnom finančnom plnení zo strany spoločnosti, tu chýba aj motív spáchať korupčný delikt. Tí splnili zmluvné podmienky, keď v októbri 2003 využili podanie návrhu na vyhlásenie konkurzu voči spoločnosti, ktorej štatutárnym orgánom bol svedok Ing. O. O., ktorý nesplnil prevzatý záväzok. Sú o tom zabezpečené listinné dôkazy, tie však súdom neboli vzaté do úvahy alebo boli hodnotené ako účelové a fiktívne. Naopak, na strane Ing. O.Š. O., ktorý spreneveril viac ako 80 miliónov slovenských korún, bol daný motív aj na „krycí manéver“, a to navodením situácie, že čisto obchodný vzťah sa týka korupcie. Túto situáciu menovaný vytvoril za súčinnosti polície, vyhotovením nezákonných nahrávok s vedomím a za súčinnosti polície, nikým nepodpísaných a neprerokovaných poznámok či e-mailom zaslaným z počítača S. G.. Celá obžaloba je postavená „na vode“ a nejednoznačnej dôkaznej situácii. Namietol, že kvalifikácia skutku podľa § 162 ods. 2 v spojení s § 160a Trestného zákona bez preukázania žiadania, ponuky, sľubu a adresátov neprichádzala do úvahy; podotkol, že adresát nemusí vedieť o sľube alebo peniaze sa k nemu musia dostať, avšak musí byť známy. Pri stíhanom trestnom čine sa vyžaduje pôsobene na tzv. kvalifikovanú osobu, ktorá by mohla zneužiť svoje zamestnanie, povolanie, postavenie alebo funkciu na poskytnutie výhody. Obvinení pritom nie sú takými osobami a bez všetkých pochybností nie je dôkaz, že kto bol jednoznačne touto osobou. Uviedol, že poradie pri poskytovaní dotácie a úveru bolo dodržané aj z dôvodu elektronickej evidencie, a preto tu nedošlo k žiadnemu uprednostneniu. Z roku 2002, kedy malo dôjsť k dokonaniu skutku, neexistujú žiadne zákonné a použiteľné dôkazy, pričom ani tieto nahrávky nepreukazujú spáchanie skutku; ak dokonanie trestného činu súd odvodil zo zistenia, že „obvinení presne nezisteného dňa v septembri až novembri 2002 prevzali prvú polovicu úplatku pre nezistených ľudí v Bratislave“ bez dôkazu, potom nie je možné na to nadviazať dokončenie trestného činu 10. marca 2004, a to že skutok je trestný a navyše, že sa ho obvinení dopustili spoločným konaním. Napriek uvedenému

a s ohľadom na neprimeranú dĺžku konania v tejto veci mu odvolací súd sprísnil trest. Z § 162 Trestného zákona a tam použitého slova „alebo“ zároveň vyplýva, že súdy mu mohli uložiť trest odňatia slobody alebo peňažný trest, nemohli mu však uložiť oba tresty súčasne.

Obvinený navrhol, aby najvyšší súd podľa § 386 ods. 1 Trestného poriadku vyslovil, že napadnutým rozsudkom najvyššieho súdu bol porušený zákon v § 2 ods. 5, ods. 6, § 30 ods. 2, ods. 3, § 89, § 258 ods. 1 písm. b) a § 259 ods. 1 starého Trestného poriadku, aby podľa § 386 ods. 2 Trestného poriadku zrušil tento rozsudok ako i jemu predchádzajúci rozsudok Špecializovaného trestného súdu, sp. zn. PK-1Tš/21/2005, z 29. novembra 2017 a podľa § 388 ods. 2 Trestného poriadku nariadil, aby o jeho veci rozhodol odvolací súd v inom zložení senátu, prípadne aby vec vrátil do prípravného konania alebo per analogiam jeho trestné stíhanie sám zastavil.

+ + +

Najvyšší súd ako súd dovolací po zistení, že dovolanie obvineného spĺňa všetky formálne podmienky v zmysle § 382 písm. a), b) a d) až f) Trestného poriadku, sústredil svoju pozornosť na jeho obsahovú stránku a dospel k záveru, že je sčasti dôvodné.

Dovolanie z hľadiska systematiky radíme k mimoriadnym opravným prostriedkom, čo znamená, že si ho nemožno zamieňať s odvolaním a jeho uplatnením tak nahrádzať či násobiť právo na podanie odvolania. Výnimočnosť tohto opravného prostriedku vyjadrujú okrem iného aj jednotlivé dovolacie dôvody, nakoľko tie sú v Trestnom poriadku (§ 371 ods. 1, ods. 3) vymedzené podstatne užšie ako je tomu pri odvolaní; pre vyslovenie záveru o ich existencii musí záujem na zákonnosti a spravodlivosti výrazne prevyšovať nad záujmom na stabilite súdneho rozhodnutia, resp. ním formulovaného právneho stavu. Dovolanie teda nie je určené na nápravu akýchkoľvek pochybení súdov, ale len tých najzávažnejších.

Pokiaľ ide o východiská, s ktorými najvyšší súd pristupuje k posudzovaniu jednotlivých dovolaní, tak jeho viazanosť dôvodmi podaného dovolania v zmysle § 374 ods. 1, ods. 2 a § 385 ods. 1 Trestného poriadku sa netýka formálno-právneho uplatnenia niektorého (či viacerých) z dovolacích dôvodov vymedzených v § 371 ods. 1, ods. 3 Trestného poriadku, ale vecných chýb, ktoré dovolateľ vo svojom podaní namietol (rozhodnutie uverejnené v Zbierke pod č. 120/2012). Oprávnená osoba teda musí v dovolaní špecifikovať, ktorú časť rozhodnutia napáda (či spochybňuje zákonnosť rozhodnutia ako celku, alebo len niektorý/é z jeho výrokov a prípadne aj konanie, ktoré predchádza tomu zodpovedajúcej časti) a v nadväznosti na to uviesť konkrétne chyby, ktoré majú nezákonnosť dotknutej časti rozhodnutia zakladať. To znamená, že zodpovednosť za kvalitu podaného dovolania znáša sám dovolateľ, keďže iba ten určuje rozsah a hĺbku posudzovania veci dovolacím súdom. Najvyšší súd inými slovami nemôže na seba prebrať vlastnú aktivitu dovolateľa, a teda iniciatívne zisťovať chyby v napadnutom rozhodnutí alebo aj v jemu predchádzajúcom konaní, ktoré by zodpovedali niektorému z prípustných dovolacích dôvodov.

Podľa § 371 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku dovolanie možno podať, ak vo veci rozhodol nepríslušný súd.

V súvislosti týmto dovolacím dôvodom už najvyšší súd judikoval, že námietka o nepríslušnosti súdu podľa § 371 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku sa musí vždy vzťahovať na jeho konečné rozhodnutie. Vyplýva to zo znenia tohto ustanovenia, podľa ktorého dovolanie možno podať, ak vo veci rozhodol nepríslušný súd. V rámci tohto dovolacieho dôvodu tak nemožno úspešne namietkať, že súd mal po podaní obžaloby vec postúpiť z dôvodu nedostatočných skutkových zistení pre prokurátorom použitú právnu kvalifikáciu inému súdu (rozhodnutie najvyššieho súdu uverejnené v Zbierke pod č. 27/2020).

Ako vyplýva zo spisu, prokurátor v tejto veci podal obžalobu aj na dovolateľa pre skutok tam kvalifikovaný ako trestný čin prijímania úplatku a inej nenáležitej výhody vo forme spolupáchateľstva

podľa § 9 ods. 2 k § 160a ods. 1 Trestného zákona, ktoré právne posúdenie skutku spadalo pod právomoc vtedy ešte Špeciálneho súdu podľa § 15 ods. 2 písm. a) starého Trestného poriadku, pričom ten si svoju právomoc v tejto veci ustálil, keď v nej predseda senátu 10. mája 2006 nariadil hlavné pojednávanie; tu len na dôvažok, ak súd nariadi hlavné pojednávanie, voči takémuto rozhodnutiu nie je prípustný žiaden opravný prostriedok.

Podľa prvej a druhej vety § 222 ods. 1 starého Trestného poriadku, ak zistí súd (na hlavnom pojednávaní; pozn. dovolacieho súdu) v zažalovanom skutku trestný čin, na ktorého prejednanie nie je príslušný, postúpi vec príslušnému súdu. Je však povinný rozhodnúť vec sám, ak ide iba o miestnu nepríslušnosť a obžalovaný je nevytkol; tiež je povinný sám vec rozhodnúť, ak by mala byť vec postúpená súdu toho istého druhu, avšak nižšieho stupňa.

Naposledy citované ustanovenie v záujme procesnej ekonómie upravuje dve výnimky, za akých je súd povinný vo veci rozhodnúť, hoci v štádiu pred hlavným pojednávaním by bolo namieste vec postúpiť, pričom formuláciu „ak by mala byť vec postúpená súdu toho istého druhu, avšak nižšieho stupňa“ je potrebné extenzívne vyložiť takým spôsobom, že postihuje aj procesnú situáciu, ak Špecializovaný trestný súd v priebehu hlavného pojednávania zistí, že inkriminovaný skutok vykazuje znaky skutkovej podstaty iného trestného činu, na prejednanie ktorého by bol príslušný súd s nižšou kompetenciou, t. j. zostupne krajský súd, okresný súd v sídle krajského súdu alebo okresný súd (porovnaj s odôvodnením rozhodnutia uverejneného v Zbierke pod č. 27/2020 či uznesením najvyššieho súdu, sp. zn. 1 TdoV 12/2021, z 31. mája 2022).

V tomto ohľade tzv. kompetenčnú nadradenosť Špecializovaného trestného súdu vo vzťahu k ostatným všeobecným súdom zakotvuje § 17 ods. 2 starého Trestného poriadku, podľa ktorého ustanovenie odseku 1 (upravujúceho vecnú príslušnosť krajských súdov) sa nevzťahuje na trestné činy, ktoré patria do právomoci Špeciálneho súdu. Špeciálny súd vykonáva konania o trestných činoch patriacich do jeho právomoci v prvom stupni.

Sumarizujúc, napriek tomu, že obvinený bol v tejto veci v konečnom dôsledku uznaný za vinného zo spolupáchateľstva na trestnom čine nepriamej korupcie podľa § 9 ods. 2 k § 162 ods. 2 Trestného zákona, ktorý trestný čin nespadal do právomoci Špecializovaného trestného súdu ani v čase podania obžaloby v zmysle § 15a starého Trestného poriadku, právomoc tohto súdu a v nadväznosti na to i funkčná príslušnosť najvyššieho súdu ako súdu odvolacieho, tu ostala zachovaná.

Z uvedeného vyplýva všeobecne platný záver, že dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku nie je spôsobilá naplniť okolnosť, ak namiesto vecne príslušného súdu rozhodol vo veci súd vyššieho stupňa, resp. súd s vyššou kompetenciou a analogicky v prípade dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku, ak vo veci rozhodol senát namiesto samosudcu (k tomu pozri aj rozhodnutia uverejnené v Zbierke pod č. 5/1971 alebo v Bulletine Najvyššieho súdu Českej socialistickej republiky pod č. 25/1989).

Najvyšší súd ďalej uvádza, že dovolací dôvod uvedený v § 371 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku nepokrýva námietku spojenú s nepríslušnosťou iného orgánu než súdu. Pokiaľ obvinený svoje dovolanie založil aj na tvrdení, že počas prípravného konania od 11. marca 2004 do 1. mája 2004 v tejto veci vykonával úkony v podstate nepríslušný prokurátor, je žiaduce poukázať na základnú otázku prípustnosti tohto mimoriadneho opravného prostriedku, ktorá je v zmysle § 368 ods. 1, ods. 2 a § 371 ods. 2 Trestného poriadku limitovaná na vybrané súdne rozhodnutia. A hoci podľa § 374 ods. 1 Trestného poriadku v dovolaní možno vytýkať i chyby takémuto rozhodnutiu predchádzajúce, tieto chyby konania sa napokon musia prejaviť v samotnom napadnutom rozhodnutí a zároveň musia zodpovedať niektorému z dovolacích dôvodov podľa § 371 ods. 1, ods. 3 Trestného poriadku.

Obvinený použil argumentáciu o nepríslušnosti prokurátora aj v tej súvislosti, že nebol oprávnený podať návrh na vydanie príkazov v prípravnom konaní, na základe ktorých a v dôsledku čoho boli zabezpečené viaceré nezákonné dôkazy. K tomuto aspektu dotknutej námietky sa preto najvyšší súd vyjadrí v časti

analyzujúcej dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku.

Dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku naplnia okolnosť, ak súd rozhodol v nezákonnom zložení.

Atribúty tohto dovolacieho dôvodu je spôsobilá založiť nielen nesprávna formácia súdu (napríklad, ak namiesto senátu vo veci rozhodol samosudca či namiesto päťčlenného senátu rozhodol senát trojčlenný), ale tiež rozhodovanie, ktorému predchádzalo porušenie pravidiel pri pridelení veci (v zmysle zákona a rozvrhu práce daného súdu), čím došlo k jej odňatiu zákonnému sudcovi.

V súvislosti s námietkou nahradenia predsedu senátu JUDr. Vladimíra Peteju iným sudcom je potrebné najprv uviesť, že táto zmena v zložení senátu bola vyvolaná objektívnymi okolnosťami, a to dlhodobou nepriaznivým zdravotným stavom ostatne menovaného sudcu od 14. septembra 2016 (ktorý kontinuálne pretrvával a vyústil do prerušenia výkonu jeho funkcie 18. júla 2017). Nakoľko k jeho nahradeniu došlo po treťom zrušení rozsudku a vrátení veci odvolacím súdom na nové prejednanie a rozhodnutie, na posudzovaný prípad sa uplatnila výnimka z povinnosti personálnej nezmeniteľnosti obsadenia súdu v zmysle dikcie vety za bodkočiarkou ustanovenia § 264 ods. 3 starého Trestného poriadku, podľa ktorého súd, ktorému bola vec vrátená na nové prejednanie a rozhodnutie, rozhodne v rovnakom zložení senátu alebo ten istý samosudca; to neplatí, ak by to pre závažné prekážky nebolo možné. Po praktickej stránke to znamená, že Špecializovaný trestný súd po uvedenom vrátení veci na opätovné prejednanie a rozhodnutie nebol povinný zopakovať celé súdne konanie od začiatku.

Pokiaľ ide o druhú rovinu problému, spočívajúcu v predvídateľnom spôsobe zastúpenia zákonného sudcu, táto potreba vystala po vrátení veci Špecializovanému trestnému súdu 19. októbra 2016, čiže v čase dlhodobo pretrvávajúcej neprítomnosti predsedu senátu JUDr. Vladimíra Peteju. Zo spisu vyplýva, že v dôsledku uvedenej absencie predseda Špecializovaného trestného súdu na žiadosť riadiaceho predsedu senátu opatrením z 27. februára 2017 (ktoré je súčasťou spisu vo zv. 34 na č. I. 10 301) určil za zastupujúceho člena dotknutého senátu JUDr. Emila Klemaniča a hoci z tohto opatrenia nie je zrejмый mechanizmus jeho výberu, je zrejмый, že k tomuto určeniu došlo primerane v intenciách Rozvrhu práce Špecializovaného trestného súdu na rok 2017 v znení Dodatku č. 1 (účinným v čase rozhodovania predsedu súdu o zastúpení), konkrétne jeho časti (III. oddielu) týkajúcej sa určenia spôsobu zastupovania, podľa ktorej, ak súd rozhoduje v senáte, zákonnými sudcami sú všetci sudcovia určení rozvrhom práce na konanie a rozhodovanie v senáte (pod ktorým treba z logiky textu presnejšie rozumieť „súdne oddelenie“). Vzájomne sa v senáte, do ktorého týmto rozvrhom boli určení, zastupujú. (...) Sudca, ktorému bola v senáte vec pridelená na prejednanie a rozhodnutie, je zákonným sudcom až do právoplatného skončenia veci... Sudca JUDr. Emil Klemanič pritom bol členom senátu, resp. súdneho oddelenia, do ktorého obžaloba v tejto veci napadla (1 Tš) v čase jej podania 15. decembra 2005 ako aj v čase vzniku dôvodu na zastúpenie (čo ani obvinený nespochybňuje).

Sumarizujúc, zmena v osobe zákonného sudcu sa v tejto veci udiala v súlade so zákonom ustanovenými podmienkami a tiež pri dodržaní zákonom ustanoveného postupu (splnenie týchto požiadaviek v prípade zmeny zákonného sudcu formuloval Ústavný súd Slovenskej republiky v náleze, sp. zn. I. ÚS 448/2016, z 31. augusta 2017, ktorý bol uverejnený v Zbierke nálezov a uznesení Ústavného súdu Slovenskej republiky pod č. 27/2017).

Zásadné porušenie práva na obhajobu môže založiť existenciu dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku.

Najvyšší súd vo svojich rozhodnutiach opakovane uvádza, že tento dovolací dôvod je spôsobilé naplniť nielen porušenie ustanovenia o povinnej obhajobe v zmysle § 37 Trestného poriadku [podľa terminológie starého Trestného poriadku (§ 36) nutnej obhajobe], ale že takýto efekt spôsobujú aj iné nepriaznivé zásahy do obhajovacích práv obvineného, ktoré vzhľadom na konkrétne okolnosti prípadu možno označiť za zásadné - majúce podstatný vplyv na výsledok konania. Platí tu úmera, v zmysle ktorej čím dôležitejšieho práva sa porušenie týka, tým skôr možno uvažovať (aj) o vyslovení dovolacieho dôvodu

podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku. Z pohľadu dovolacieho súdu v tomto zmysle nie každé porušenie práva na obhajobu požíva opodstatnenosť spojenú so zrušením napadnutého rozhodnutia.

Súčasťou práva na obhajobu je aj právo obvineného vedieť, za aký skutok a trestný čin (v zmysle právnej kvalifikácie) je stíhaný; k splneniu tejto požiadavky dochádza primárne oboznámením sa s uznesením o vznesení obvinenia a eventuálne neskôr aj obžalobou, ktoré by mali obsahovať všetky tomu zodpovedajúce údaje (§ 163 ods. 2 a § 177 starého Trestného poriadku).

Najvyšší súd sa nestotožnil s výhradou dovolateľa, že v dôsledku absentujúcich formálnych a obsahových náležitostí obžaloby nevedel, za čo je stíhaný, a preto sa nemohol riadne obhajovať pred súdom.

Obžaloba v tejto veci totiž obsahuje označenie skutku, za ktorý bol dovolateľ (spolu s ďalšími) so zanedbateľnými formulačnými úpravami odsúdený, jeho právne posúdenie (ktoré sa v priebehu súdneho konania síce menilo, avšak obvinený na to bol opakovane upozornený), odôvodnenie vrátane reakcie na obhajobnú argumentáciu a tiež zoznam dôkazov, ktorých vykonanie sa na hlavnom pojednávaní navrhuje.

K porušeniu práva na obhajobu nemôže dôjsť ani tým, ak vo veci konajúce súdy dôsledne postupujú v intenciách Trestného poriadku vrátane tých procesných situácií, ak splnia svoju povinnosť a upozornia na možnosť odchylného právneho posúdenia skutku (§ 190 ods. 2 a § 225 ods. 2 starého Trestného poriadku) alebo ak nesprávnu kvalifikáciu skutku identifikuje odvolací súd po uplatnení prieskumnej povinnosti vo svojom zrušujúcom rozhodnutí [§ 254 ods. 1 v spojení s § 258 ods. 1 písm. d) starého Trestného poriadku]. Ako už bolo uvedené, práve opačný prístup súdu by mohol viesť k zásadnému porušeniu obhajovacích práv, nakoľko obvinený by nevedel, za čo je fakticky stíhaný.

Podľa § 371 ods. 1 písm. e) Trestného poriadku dovolanie možno podať, ak vo veci konal alebo rozhodol orgán činný v trestnom konaní, sudca alebo prísediaci, ktorý mal byť vylúčený z vykonávania úkonov trestného konania.

V kontexte dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. e) Trestného poriadku je potrebné uviesť, že hoci konanie v predmetnej veci bolo vedené v súlade s ustanoveniami starého Trestného poriadku, tak v zmysle prechodného ustanovenia § 567c ods. 1 Trestného poriadku treba dôvody na vylúčenie od 1. februára 2009 posudzovať aj v takýchto veciach podľa aktuálnej právnej úpravy, t. j. § 31 (nového) Trestného poriadku.

Nadväzujúc na uvedené, § 31 Trestného poriadku v odsekoch 1, 2 a 4 precizuje štyri dôvody spôsobilé vyvolať pochybnosť úradnej osoby o jej nezaujatosti; dôvodom na vylúčenie takejto osoby môže byť jej pomer k: (i) prejednávanej veci, (ii) osobám, ktorých sa úkon priamo týka, (iii) ich zástupcom alebo (iv) inému orgánu činnému v danom konaní.

Pokiaľ obvinený odvodzuje dôvod na vylúčenie sudcu JUDr. Petra Szaba (člena odvolacieho senátu) z toho, že ako sudca v prípravnom konaní vydával viaceré teraz namietané príkazy a rozhodol o väzbe dovolateľa, porušujúc tým jeho základné práva, čo konštatoval ústavný súd, tak takéto okolnosti jednotlivito ani v súhrne nevytvárajú žiaden z vyššie uvedených druhov pomeru, pre ktorý mal byť vylúčený z vykonávania úkonov trestného konania v tejto veci po podaní obžaloby, resp. v odvolacom konaní.

Špecifický pomer k veci, spôsobujúci vylúčenie sudcu priamo zo zákona, nastáva len v prípade skoršej účasti sudcu na rozhodovaní na súde nižšieho stupňa a naopak, čiže výhradne v priamej inštančnej závislosti (§ 31 ods. 4 Trestného poriadku). Úprava, podľa ktorej obdobne dochádzalo k vylučovaniu tých sudcov z konania a rozhodovania o obžalobe, ktorí predtým v prejednávanej veci v prípravnom konaní nariadili domovú prehliadku, vydali príkaz na zatknutie alebo rozhodovali o väzbe dotýčajúcej osoby, bola zo starého Trestného poriadku odstránená zákonom č. 457/2003 Z. z., s účinnosťou od 1.

decembra 2003, a teda dávno predtým, než sa JUDr. Peter Szabo stal členom odvolacieho senátu v tejto trestnej veci.

V tejto súvislosti treba poukázať, že obvinený na rovnakom argumentačnom základe podal ústavnú sťažnosť, ktorej Ústavný súd Slovenskej republiky nálezom z 1. júla 2015, sp. zn. II. ÚS 653/2013, nevyhovel s odôvodnením, že Trestný poriadok výslovne nezakazuje možnosť, aby sa sudcovia, ktorí v určitej trestnej veci vykonávali úkony v prípravnom konaní, rozhodovali ako sudcovia odvolacieho súdu. Povedané inak, z ustanovení Trestného poriadku nevyplýva, že by z rozhodovania o odvolaní sťažovateľa mal byť vylúčený sudca, ktorý v sťažovateľovej veci v prípravnom konaní vydával príkazy na priestorové odposluchy, odpočúvania a záznam telekomunikačnej činnosti, teda nerozhodoval vo veci samej.

Ako už bolo vyslovené, ani skoršie rozhodovanie o väzbe netvorí prekážku vo vykonávaní úkonov trestného konania tým istým sudcom vo veci samej (merite) po podaní obžaloby (k tomu pozri aj uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky, sp. zn. II. ÚS 513/2021, z 28. októbra 2021, body 58.-59 a tiež rozsudky Európskeho súdu pre ľudské práva vo veciach: Sainte-Marie proti Francúzsku zo 16. decembra 1992, sťažnosť č. 12981/87, body 32.-34., Padovani proti Taliansku z 26. februára 1993, sťažnosť č. 13396/87, body 28.-29., Nortier proti Holandsku z 24. augusta 1993, č. 13924/88, bod 35. a Saraiva de Carvalho proti Portugalsku z 22. apríla 1994, sťažnosť č. 15651/89, body 36.-40), pričom na tomto závere nič nemení fakt, že dotknutým väzobným rozhodnutím (uznesením Krajského súdu v Bratislave, sp. zn. 8Tp/123/04, z 18. augusta 2004) sudcu JUDr. Petra Szaba boli v dôsledku dvoch procesných nedostatkov (nedoručenie sťažnosti prokurátora sťažovateľom/obvineným a pomalosť konania) porušené práva dovolateľa, čo konštatoval Ústavný súd Slovenskej republiky nálezom, sp. zn. I. ÚS 220/04, z 2. marca 2005.

S ohľadom na výkladovú metódu od väčšieho k menšiemu totiž k vylúčeniu sudcu spravidla nedochádza ani v prípade jeho účasti na zrušenom rozhodnutí po vrátení veci na nové prejednanie a rozhodnutie (§ 149 ods. 5, § 262 a § 270 ods. 3 starého Trestného poriadku), pričom aj podľa Európskeho súdu pre ľudské práva si povinnosť, aby bol sudca nestranný, nemožno vykladať v tom zmysle, že ak nadriadený súd zruší rozhodnutie nižšieho súdu a vráti mu vec na nové konanie, musí vec prikázať inému súdu alebo rovnakému súdu, no v inom zložení (rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva vo veci Paixao Moreira Sá Fernandes proti Portugalsku z 25. februára 2020, sťažnosť č. 78108/14, bod 68. ako aj tam uvedené rozhodnutia).

V kontexte namietania zaujatosti celého senátu odvolacieho súdu najvyšší súd poznamenáva, že dôvodom na vylúčenie nie je podľa súčasnej (§ 32 ods. 6 Trestného poriadku) ani predošlej úpravy, ak súd nepostupuje v súlade s predstavami konkrétnej strany alebo ak si neosvojí jej verziu skutkového či právneho hodnotenia veci (porovnaj s rozhodnutím uverejneným v Zbierke pod č. 34/2008-I.).

K naplneniu dovolacieho dôvodu uvedeného v § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku dochádza, ak rozhodnutie je založené na dôkazoch, ktoré neboli súdom vykonané zákonným spôsobom.

Dlhoročná jednotná rozhodovacia prax najvyššieho súdu vyústila do prijatia judikátu, podľa ktorého dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku možno úspešne uplatňovať len v takých prípadoch, keď zistené porušenie zákona svojou povahou a závažnosťou zodpovedá porušeniu práva na spravodlivý proces podľa čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Nesprávny procesný postup pri získaní alebo vykonaní dôkazov tak môže viesť k naplneniu tohto dovolacieho dôvodu iba vtedy, ak odsúdenie obvineného bolo založené výlučne alebo v rozhodujúcej miere na dôkaze, ktorého získanie alebo vykonanie sa spochybňuje (rozhodnutie uverejnené v Zbierke pod č. 24/2020-I.).

Obvinený v dovolaní namietol zákonnosť viacerých dôkazov a aj z toho dôvodu sa najvyšší súd najskôr zamerlal na určenie tých, ktoré možno pre túto vec označiť za podstatné, keďže prípadná nezákonnosť menej dôležitých dôkazov by z hľadiska dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného

poriadku nemusela požívať žiadnu relevanciu.

Z obsahu napadnutého rozhodnutia ako i jemu bezprostredne predchádzajúceho rozsudku vyplýva, že kým Špecializovaný trestný súd založil vinu obvineného predovšetkým na výpovedi svedka Ing. O. O. a obrazovo-zvukových záznamoch medzi týmto svedkom a obvinenými (s. 95 rozsudku), odvolací súd význam uvedeného záznamu redukoval na podporný dôkaz (s. 25, 30 a 37). Týmto dôkaznohodnotiacim záverom je dovolací súd viazaný a namietanými (podstatnými) dôkazmi sa môže zaoberať len v rovine ich zákonnosti, nakoľko v opačnom prípade by v zmysle vety za bodkočiarkou § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku vstupoval do sféry ustálených skutkových zistení, ktoré nie je oprávnený skúmať ani meniť.

Vo vzťahu k osobe Ing. O. O. obvinený namietol, že vystupoval vo faktickom, nie však právnom postavení agenta, a preto jeho výpoveď nemala byť použitá v rámci dokazovania inkriminovaného skutku.

Otázkou procesného postavenia svedka a agenta sa najvyšší súd už v minulosti zaoberal a dospel k zovšeobecňujúcemu záveru (rozhodnutie uverejnené v Zbierke pod č. 2/2017), ktorý možno použiť aj na právnu úpravu agenta v zmysle § 88b starého Trestného poriadku a podľa ktorého:

I. Procesné postavenie agenta (§ 117 Trestného poriadku) je oproti všeobecnému procesnému postaveniu svedka (§ 127 Trestného poriadku) osobitné, a to napriek okolnosti, že agent môže byť v trestnom konaní vypočutý ako svedok (§ 117 ods. 11 Trestného poriadku). Svedok vypovedá o tom, čo mu je známe o trestnom čine a o páchatelovi alebo o okolnostiach dôležitých pre trestné konanie, nad tento rámec sa však aktívne a s utajením svojho postavenia pred páchatelom nepodieľa na odhaľovaní, zisťovaní a usvedčovaní páchatelov trestných činov.

II. Ak došlo k oznámeniu páchania trestného činu v štádiu prípravy (zločinu) alebo pokusu (úmyselného trestného činu) policii a oznamujúca osoba nebola použitá ako agent na základe príkazu podľa § 117 ods. 5 až 7 Trestného poriadku (pričom okrem výnimiek uvedených v § 10 ods. 20 Trestného poriadku môže byť agentom len príslušník Policajného zboru), nemôže táto osoba, a to ani v rámci spolupráce s políciou, predstierať pokračovanie v páchaní trestného činu na účel usvedčenia ďalšieho páchatel'a, resp. spolupáchatel'a dotknutého činu.

Podkladom pre začatie trestného stíhania v tejto veci 7. februára 2004 bolo trestné oznámenie Ing. O. O. podané ústne do zápisnice 6. februára 2004, v ktorom opísal skutkový stav, ako je zachytený vo výrokovej časti napadnutého rozsudku, pochopiteľne, s výnimkou okolností, ktoré nastali po tom, čo sa Ing. O. O. pod kontrolou a v úzkej spolupráci s orgánmi prípravného konania opakovane kontaktoval s obvinenými.

Odvolací súd (na s. 44) ako aj súd prvého stupňa (na s. 94) k procesnému postaveniu Ing. O. O. v podstate zhodne uviedli, že skutkový dej bol riadený obžalovanými v dôsledku čoho zo strany orgánov činných v trestnom konaní nebolo potrebné, aby svedok Ing. O. O. vystupoval ako agent podľa § 88b (starého) Trestného poriadku, keďže udalosti neboli predstierané, ale založené na realizácii zámeru zosnovaného obžalovanými s cieľom dokončenia ich plánu v podobe prevzatia sumy 1 000 000 Sk pre „ľudí z Bratislavy“, a teda v prípade odovzdania splátky z druhej polovice úplatku už išlo len o dokončenie dokonaného trestného činu.

S právnymi úvahami citovanými v predchádzajúcom odseku sa dovolací súd nestotožňuje.

V zmysle relevantnej právnej úpravy (§ 12 ods. 12 a § 88b ods. 1 starého Trestného poriadku) je účelom použitia agenta odhaľovanie, zisťovanie a usvedčovanie páchatel'ov vybraných trestných činov bez ohľadu na vývojové štádium dotknutého trestného činu, a teda aj po tom, čo došlo k jeho dokonaniu.

Uvedené vyplýva jednak zo samotného slova „usvedčiť“, pod ktorým treba rozumieť cieľavedomú činnosť zameranú na odstránenie pochybnosti o spáchanom trestnom čine konkrétnou osobou, ale aj z druhej vety § 88b ods. 1 starého Trestného poriadku, podľa ktorej použitie agenta je prípustné len vtedy, ak ... získané poznatky odôvodňujú podozrenie z trestnej činnosti (už dokonanej, čo je zreteľnejšie vyjadrené v aktuálnej a tomu zodpovedajúcej úprave týkajúcej sa agenta v druhej vete § 117 ods. 1 Trestného poriadku účinného od 1. januára 2006: jeho použitie je prípustné len vtedy, ak ... získané poznatky odôvodňujú podozrenie, že bol spáchaný trestný čin alebo má byť spáchaný taký trestný čin) alebo úmyslu osoby spáchať takýto trestný čin. Inými slovami svedok nesmie v žiadnom štádiu trestného činu nahrádzať činnosť agenta, s ktorého použitím zákon spája rozhodnutie súdu a splnenie viacerých podmienok.

Závery, ktoré v tomto smere zaujal odvolací súd, navyše po praktickej stránke robia v mnohých prípadoch z agenta neupotrebitelný dôkazný prostriedok, keďže napríklad trestné činy korupcie alebo organizovaná kriminalita sú spravidla dokonané omnoho skôr, než sa orgány činného v trestnom konaní o ich páchaní vôbec môžu dozvedieť - podstatnú časť trestných činov, pri ktorých prichádza do úvahy použitie agenta, totiž tvoria predčasne dokonané trestné činy.

Druhú právnu vetu rozhodnutia uverejneného v Zbierke pod č. 2/2017 je potrebné chápať v kontexte práve týchto úvah a faktu, že v trestnej veci, ktorá bola podkladom pre jeho prijatie, išlo o obzvlášť závažný zločin úkladnej vraždy v štádiu prípravy, pričom aj v jeho odôvodnení sa celkom jasne uvádza, že svedok sa nemôže nijako zúčastňovať na páchaní trestného činu v akejkoľvek forme, podobe či štádiu.

Dovolací súd považuje za potrebné doplniť, že sa oboznámil aj s uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp. zn. 1Tdo/24/2021, z 27. júla 2022 (v inej trestnej veci), v ktorom najvyšší súd na s. 29 a 30 uviedol:

...je zrejmé, že v prípade obvinených prišlo k oznámeniu trestného činu po jeho spáchaní, teda dokonaní (po vyžiadaní si úplatku) a nie v štádiu prípravy či pokusu. Inak povedané, ak by k oznámeniu páchania trestného činu došlo v štádiu prípravy či pokusu a svedkovia by pokračovali v činnosti smerujúcej k usvedčeniu páchatel'ov, museli by tak konať v procesnej pozícii agenta. Keďže sa však v danom prípade jednalo o inú situáciu, nemuseli byť ustanovení za agentov (či už obaja alebo jeden zo svedkov) a ich výpovede sú použiteľné.

...ak je v čase oznámenia trestného činu tento už dokonaný, t. j. sú naplnené všetky znaky jeho skutkovej podstaty, je možné, aby oznamovateľ prípadne iné osoby, ktoré boli požiadané o poskytnutie úplatku nevystupovali v následnom trestnom konaní v procesnej pozícii agenta, teda môžu vystupovať v procesnej pozícii svedka. To samozrejme za podmienky, že svojou následnou činnosťou po oznámení trestného činu sami aktívne neprispeli k spôsobu dokončenia trestného činu, ktorým by mohli ovplyvniť právnu kvalifikáciu a nekonali ani pod priamym riadením políciou.

Dovolací súd si neosvojil vyššie citované závery senátu 1Tdo najvyššieho súdu a uvádza, že:

Z ustanovenia § 12 ods. 12 veta za bodkočiarkou starého Trestného poriadku (teraz § 10 ods. 19 Trestného poriadku) vyplýva, že význam úlohy agenta sa neobmedzuje len na odhalenie a zistenie trestného činu, ale aj na jeho usvedčenie, ktoré pochopiteľne a logicky zahŕňa všetky štádia trestného činu. Hoci rozhodnutie uverejnené v Zbierke pod č. 2/2017 odkazuje na vývojové štádia trestného činu len pokiaľ ide o prípravu a pokus trestného činu, jeho relevancia aj vo vzťahu k dokonaniu trestného činu je jednoznačná najmä pri tých trestných činoch, ktoré sú dokonané už prvým aktom konania páchatel'a, presne tak, ako je to pri trestných činoch korupcie - „sľúbi“, „ponúkne“, „poskytne“, „prijme“, „žiada“, „dá si sľúbiť“.

Aby bolo možné usvedčiť páchatel'a z už dokonaného trestného činu, polícia spravidla správne monitoruje jeho ďalšie páchanie (napr. odovzdanie peňazí pri korupčnom trestnom čine). Ak polícia takto postupuje a oznamovateľ trestného činu spolupracuje s políciou, nemôže v ďalšom konaní

vystupovať v procesnom postavení svedka, nakoľko svojimi zmyslami už nevníma len okolnosti nezávislé od jeho vôle, ale účelovo predstiera pokračovanie v páchaní trestného činu, a to len preto, aby pomohol polícii usvedčiť páchatel'a.

Preto ak polícia mieni po oznámení korupčného trestného činu monitorovať jeho dokončenie, za účelom usvedčenia páchatel'a, je povinná zabezpečiť ustanovenie oznamovateľa takéhoto trestného činu za agenta bez ohľadu na to, že korupčný trestný čin už bol dokonaný. Ak by uvedené neplatilo, účelovo by sa tým obchádzala povinnosť splnenia zákonných podmienok na ustanovenie agenta vrátane vydania na to určeného príkazu, čím by sa ustanovenia § 12 ods. 12 veta za bodkočiarkou starého Trestného poriadku (teraz § 10 ods. 19 Trestného poriadku) a podľa § 88b ods. 1 starého Trestného poriadku (teraz § 117 ods. 1 Trestného poriadku) v časti o usvedčení páchatel'a stali obsolentnými.

Na okraj, bez skúmania správnosti právnej kvalifikácie skutku, z rozsudku súdu prvého stupňa vyplýva, že dovolateľ bol uznaný za vinného z trestného činu nepriamej korupcie spolupáchatel'stvom podľa § 9 ods. 2 k § 162 ods. 2 Trestného zákona pri tej právnej vete, že spoločným konaním priamo inému poskytli úplatok za to, že bude svojim vplyvom pôsobiť na výkon právomoci osoby uvedenej v § 160a Trestného zákona účinného do 31. decembra 2005, čo kontrastuje so skôr citovanými právnymi úvahami odvolacieho súdu o dokončení dokonaného trestného činu (resp. ukončení trestnej činnosti), keďže k jeho dokončeniu by došlo až v okamihu pôsobenia na výkon právomoci niektorej zo zákonom určených osôb, čo zo skutku nevyplýva (porovnaj s rozhodnutím uverejneným v Zbierke pod č. 16/1981-I.).

Sumarizujúc, výpoveď osoby, ktorá podala trestné oznámenie a následne participovala s orgánmi činnými v trestnom konaní na usvedčovaní páchatel'ov bez toho, aby na túto činnosť bola riadne ustanovená za agenta, nie je použiteľná v časti týkajúcej sa poznatkov - okolností, o ktorých sa dozvedela v rámci takéhoto neprocesného pôsobenia a rovnako tak nie sú použiteľné ani iné dôkazy, ktoré boli získané obchádzaním zákonných podmienok na použitie agenta, a teda v súvislosti činnosťou osoby vo faktickom, nie však procesne podloženom postavení agenta.

Dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku tak v tejto veci zakladá skutočnosť, že vina dovolateľa bola založená na:

- (i) výpovedi kľúčového svedka Ing. O. O., z ktorej nebola vyčlenená jej nepoužiteľná časť týkajúca sa okolností, ktoré nasledovali po podaní jeho trestného oznámenia 6. februára 2004, t. j. po tom, čo začal neprocesným spôsobom spolupracovať s orgánmi prípravného konania a
- (ii) záznamoch z políciou monitorovaných stretnutí dotknutého svedka (v tom čase už spolupracujúceho s orgánmi prípravného konania) s obvinenými z 23. februára 2004, 3. marca 2004, 5. marca 2004 a 10. marca 2004, ktoré boli získané na základe príkazov na tzv. priestorové odposluchy podľa § 88e starého Trestného poriadku.

Nakoľko výpoveď svedka Ing. O. O. v časti týkajúcej sa okolností, ktoré nastali po tom, čo začal neprocesne spolupracovať s orgánmi prípravného konania na usvedčení obvinených, je nepoužiteľná, najvyšší súd považuje otázku, či v rámci tejto svojej činnosti plnil úlohy agenta provokatéra, za irelevantnú.

Označením svedka Ing. O.V. O. za „kajúcnika“ sa obvinený zároveň snažil oslabiť jeho dôveryhodnosť. Táto stránka hodnotenia dôkazu je však mimo prieskumnej právomoci najvyššieho súdu konajúceho na podklade dovolania inej osoby ako ministra spravodlivosti podľa § 371 ods. 3 Trestného poriadku, a preto takto formulovanej námietke neprikladal žiaden význam.

Hoci pochybenie v súvislosti s vykonaním - oboznámením obsahu záznamov zo sledovaní obvinených by samostatne nevedlo k naplneniu dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku (keďže nešlo o podstatné dôkazy), najvyšší súd s ohľadom na skôr prijaté závery, potrebu opätovného prerokovania veci a záujem na hospodárnosti konania, považuje za potrebné označiť ich za

nezákonné z dôvodu, že boli získané - vyhotovené na základe neuspokojivo odôvodnených, a teda nezákonných príkazov.

Napriek tomu, že zákon v § 88d starého (§ 113 aktuálneho) Trestného poriadku nezaraďuje medzi náležitosti príkazu na sledovanie osôb a vecí aj jeho odôvodnenie, táto požiadavka vyplýva z faktu, že sa ním výrazne zasahuje do práva na súkromie. Uvedené nepriamo vychádza aj z nedávneho nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky, sp. zn. III. ÚS 590/2021, z 2. júna 2022, ktorým bola posudzovaná kvalita odôvodnenia príkazov na sledovanie osôb a vecí. Rovnako to pritom platí aj na príkaz na vyhotovovanie obrazových, zvukových alebo iných záznamov podľa § 88e starého (§ 114 aktuálneho) Trestného poriadku, ktorý tiež musí byť odôvodnený, hoci to zákon vyslovene nevyžaduje (k tomu pozri napr.: Záhora, Jozef a kol.: *Obrazové a zvukové záznamy v trestnom konaní*. Bratislava, Wolters Kluwer 2018, s. 114-118).

Jednotlivé príkazy Krajského súdu v Bratislave na sledovanie obvinených ani v jednom odôvodnení neuvádzajú konkrétne skutočnosti, ktoré viedli k ich vydaniu, pretože len jednou vetou označujú návrh, na základe ktorého boli vydané a následne všeobecne konštatujú nemožnosť zabezpečenia nevyhnutých dôkazov iným spôsobom.

Takýto nezákonný zásah podľa dovolacieho súdu nemožno legitimizovať ani dodatočne s ohľadom na jeho výsledky v zmysle frázy „účel svätí prostriedky“. Podľa prvej vety § 89 ods. 2 starého Trestného poriadku za dôkaz môže poslúžiť všetko, čo môže prispieť na náležité objasnenie veci a čo bolo získané zákonným spôsobom z dôkazných prostriedkov. Výkladom opaku, čo nebolo získané zákonným spôsobom, spravidla (§ 89 ods. 4 starého Trestného poriadku) nemôže byť použité ako dôkaz v trestnom konaní. Európsky súd pre ľudské práva pritom vo svojich rozhodnutiach, ktoré v napadnutom rozsudku analyzuje aj samotný odvolací súd (Drahojevič proti Chorvátsku, sťažnosť č. 68955/1, z 15. januára 2015, Bašić proti Chorvátsku, sťažnosť č. 2251/13, z 25. októbra 2016, ale aj Matanović proti Chorvátsku, sťažnosť č. 2742/12, zo 4. apríla 2017), konštatoval porušenie práva na rešpektovanie súkromného a rodinného života v zmysle čl. 8 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd s tým, že zásah do práv sťažovateľov nebol zákonný (legálny) ani nevyhnutný (proporcionálny), podotýkajúc, že možnosť spätného odôvodnenia, ktoré vnútroštátne súdy napriek zneniu Trestného poriadku umožnili, neposkytuje primerané a dostatočné záruky proti zneužitiu a naopak, otvára dvere svojvôli.

Výhrada týkajúca sa nedostatku právomoci prokurátora vykonávať úkony trestného konania v tejto veci od 11. marca 2004 do 1. mája 2004 neobstojí, nakoľko obvinený si zjavne zamieňa Úrad špeciálneho prokurátora s Úradom špeciálnej prokuratúry, ktorý bol zriadený zákonom č. 458/2003 Z. z. Úrad špeciálneho prokurátora bol faktickým i právnym predchodcom súčasného Úradu špeciálnej prokuratúry, vytvoreným ako centrálna jednotka pre boj s korupciou a s postavením osobitnej organizačnej zložky generálnej prokuratúry, príkazom generálneho prokurátora o organizácii a riadení práce prokuratúry, č. 5/2002, z 13. novembra 2002, ktorý nadobudol účinnosť 1. decembra 2022. Ak teda generálny prokurátor v tejto veci svojím rozhodnutím, sp. zn. VII Gv 8/04-8, z 10. februára 2004 podľa § 51 zákona č. 153/2001 Z. z. o prokuratúre určil, aby dozor nad zachovávaním zákonnosti v prípravnom konaní vykonával prokurátor Úradu špeciálneho prokurátora, tento bol plne kompetentný vykonávať jednotlivé úkony tohto trestného konania.

Pokiaľ ide námietky spočívajúce v/vo: (i) spôsobe začatia trestného stíhania „vo veci“, (ii) neprítomnosti zástupcu Slovenskej advokátskej komory pri výkone prehliadky iného priestoru - jeho advokátskej kancelárie a (iii) výkone domovej prehliadky na O. X. č. XX v G. bez súdneho príkazu, z ich formulácie nie je zrejmý presah v napadnutom rozhodnutí, a teda význam z pohľadu dovolacieho súdu (bez toho, aby najvyšší súd iniciatívne dopĺňal úvahy dovolateľa).

Z podstaty uvedených námietok totiž vyplýva, že súvisia s úkonmi prípravného konania, pričom obvinený ich argumentačne nerozvinul v tom zmysle, ako sa ním identifikované pochybenia mali prejavovať na jeho odsúdení, a teda na akom konkrétnom usvedčujúcom dôkaze (porovnaj s rozhodnutím

uverejneným v Zbierke pod č. 53/2021-I.).

Čo sa týka námietok zákonnosti záznamov telekomunikačnej prevádzky (§ 88 starého Trestného poriadku) a tiež súkromných zvukových záznamov vyhotovených svedkom Ing. O. O. vrátane ich prepisov, na ich základe nebolo vôbec založené napadnuté rozhodnutie (v súvislosti s prv uvedeným dôkazom pozri s. 67 rozsudku Špecializovaného trestného súdu z 29. novembra 2017 v spojení so s. 7 až 10 napadnutého rozsudku a v súvislosti s druhým dôkazom s. 68 rozsudku Špecializovaného trestného súdu z 29. novembra 2017), a preto ich namietanie nie je ani potenciálne spôsobilé založiť dovolací dôvod uvedený v § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku.

Špecializovaný trestný súd po vrátení veci na nové prejednanie a rozhodnutie bude povinný postupovať v intenciách tohto rozsudku pri dôslednom rešpektovaní zákazu zmeny k horšiemu (§ 391 Trestného poriadku).

Konkrétne to znamená, že prvostupňový súd bude musieť opätovne vyhodnotiť celú dôkaznú situáciu, teraz však s výnimkou tých dôkazov, ktoré najvyšší súd označil za nepoužiteľné, a na tom základe prijať nové skutkové a právne závery, ktoré nesmú postaviť obvineného do menej priaznivej pozície, ako tomu bolo pred podaním tohto mimoriadneho opravného prostriedku.

Nadväzujúc na predchádzajúci odsek, možno právno-kvalifikačné námietky [§ 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku] ako aj výhrady k uloženému trestu [§ 371 ods. 1 písm. h) Trestného poriadku] v tejto chvíli považovať minimálne za predčasné, a preto sa k nim najvyšší súd v tomto rozhodnutí ani bližšie nevyjadril.

Hoci napadnuté rozhodnutie sa týka aj ďalších dvoch obvinených, najvyšší súd sa nezaoberal otázkou či dôvod, na ktorého základe rozhodol v prospech dovolateľa, bol na prospech obvinených, ktorí v tejto veci dovolanie nepodali, nakoľko podľa § 384 ods. 2 Trestného poriadku sa v tomto type mimoriadneho opravného konania neuplatňuje princíp dobrodenia v súvislostiach (beneficium cohaesionis), ako je tomu v odvolacom alebo sťažnostnom konaní. Účinky tohto rozhodnutia inými slovami dopadajú len na výroky napadnutého rozhodnutia a jemu predchádzajúceho konania, ktoré sa týkajú dovolateľa.

Toto rozhodnutie bolo prijaté pomerom hlasov 3:2.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu nie je prípustný opravný prostriedok.